СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 105. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 12-го травня 1942. No. 105. Jersey City, N. J., Tuesday, May 12, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЦЕ АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУВАЛИ ЯПОНСЬКІ МІСТА, СТВЕРДЖУЄ ВАШИНГТОН

ВАШИНГТОН. — Пропамятний день 18. квітня, коли то перший раз в історії Японії зявились над її землею чужинецькі літаки і бомбардували воєнні забудовання і фабрики, належить уже цілком певно до світлої історії американського летунства. Таке тепер стверджує департамент війни. Вправді були досі здогади, що так є, як тепер звідомлено, але певности не було. Та тепер це зістало вияснене. Комунікат є далі доволі здержливий. Не знати, наприклад, як американські бомбовози долетіли і куди відлетіли, крім цього, що один злетів на советську територію, де залогу літака інтерновано. Догадувались, що американські летуни вилетіли з демократичного Китаю, але китайський уряд Чян Кай-шека це заперечує. Але це вже певно знаємо, що заподіяна Японії шкода була велика, бо погашено вогні допевна по двох днях. Жертв у людях має бути до 4,000. Та ці останні речі подають і тепер на підставі звідомлень самих японців. Департамент війни ще зазначує, що рейд удався тому, що була прекрасна погода. Бомбовики могли летіти дуже низько й тому бомбардували налічені обєкти дуже прецизно. Бомбардовано або скидано запальні бомби в таких японських містах: Токійо, Йокагама, Нагоя, Кобе й інші. Виходить, що американці не потерпіли підчас рейду ніяких втрат крім того літака, що злетів на советську землю.

РАХУЮТЬ НА ПОВСТАННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

ВАШИНГТОН. — Відомости, які надходять з Німеччини, вказують, що там шириться серед населення невдоволення, бо ніхто не видить кінця війни. Мабуть і це було головним мотивом останньої радіової промови британського премієра Чорчила, що хоче підтримати це невдоволення та звернути німецький і фабриках вугіль на зиму, скільки хто може. Ось ті толкують собі промову Чорчила в Вашингтоні. Тільки не знати, чи та промова була виголошена за порозумінням з департаментом стейту. У всякому разі промову вважають оптимістичною і таким добрим знаком, що вказує, що Обєднані Держави відчувають, що вони тепер є горою, особливо щодо повітряної сили, а це найважніше.

МОЖЕ ПРИЙТИ Й ДО ПАЙКУВАННЯ ВУГІЛЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Таке заповідає американцям Доналд М. Нелсон, голова Воєнної Продукційної Ради. Тому дораджує, щоб нагромаджувати по домах фабриках вугіль на зиму, скільки хто може. Ось ті резерви будуть потрібні, бо під осінь та зиму буде тяжче з довозом і продукцією вугілля. Його треба багато для воєнної промисловости. А крім цього треба довозити до північно-східних стейтів уже тепер тижнево яких 350,000 тонів мягкого вугілля. А це є вже велике обтяження для транспортації, якої воєнні завдання зростають з кожним днем.

ЗНИЩИЛИ В ОДНІМ ТИЖНІ 25 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ

ВАШИНГТОН. — З воєнних комунікатів за минулий тиждень виходить, що американські летуни знищили 8 японських літаків, а помагали знищити окремо ще 17, разом 25.

ЗА АМЕРИКАНСЬКУ КОНТРОЛЮ, А ПРОТИ „ОСІ".

ВАШИНГТОН. — З хвилею приходу до влади Ляваля, що є речником французької співпраці з Гітлером, американський уряд домагається більшої контролі над Мартинікою й іншими американськими посілостями Франції, що є ще далі під зверхністю уряду Петена. Злучені Держави не мають найменшого заміру відбирати Франції ті посілости, але тільки змагають до того, щоб їх не забрали і не використовували для воєнних цілей Держави Осі, а властиво Гітлер. У тій справі буде говорити французький амбасадор з департаментом стейту в найближчих днях.

ЕСПАНІЯ ГІТЛЕРОВИ НЕ ПІДДАСТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Якщоб Гітлер хотів напасти на Еспанію і силою її заняти та втягнути в війну, то проти цього виступив би не тільки еспанський нарід, але навіть і сам ген. Франко та його прихильники. Таке заповідає Виндгем Гвайт, перший секретар британської амбасади в Вашингтоні, що щойно прибув з Еспанії.

ПОЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУК І ШТУК.

НЮ ЙОРК. — Уже засновано Польський Інститут Наук і Штук з професорів, що вчили в Польській Академії Наук і Штук. Засновано на те, щоб „забезпечити продовжування польського культурного життя, яке нацистівський уряд хоче винищити в Польщі". Президентом Інституту є проф. О. Галецкі з Варшави, що тепер викладає в Васар Каледж.

Знищено Найменше 21 Японських Воєнних Кораблів, а в тому Дві Субмарини

ГОЛОВНА КВАТИРА ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ (Австралія). — Морську боротьбу біля Соломонських Островів можна вважати вже за скінчену, хоч може прийти ще тут і там до деяких поменших боїв. Але це буде вже тільки винищування ворожих кораблів, що порозбігались, шукаючи захисту. Таке подає воєнний комунікат Обєднаних Держав. А разом з тим стверджується, що знищено найменше 21 воєнних японських кораблів. Число зросло, бо повідомлено, що над берегами Австралії знищено дві ворожі субмарини.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО КОНЦЕРТУ ДЛЯ А. Ч. ХРЕСТА

НЮ ЙОРК. — В неділю, 10. травня, велика концертова галя Стайвесент Гай Скул була заповнена українсько-американським громадянством, що вислухало незвичайно гарно виконаної мистецької програми, як теж причинилось до допомоги Воєнному Фондови А. Ч. Хреста, бо всі виступали даром, а весь дохід пішов на А. Ч. Х. Між виступаючими були наші найкращі мистецькі сили, то й не диво, що публика була захоплена їхнім виконанням і гарячо оплескувала їх, домагаючись вперто наддатків. Виступали пані: Марія Сокіл, Ольга Лепкова і Стефанія Тураш. Скрипаки Роман Придаткевич і Василь Чосник. Співак: Петро Ординський. Між акомпаніяторами був композитор А. Рудницький, а далі: пані Оля Ляхович, п-нна Е. Кісрі, п. Ерік Вейл і п-нна А. Онуфрик, що акомпаніювали поодиноким солістам, а остання хорови. Виступав на концерті кількома наворотами Молодечий Хор з Ню Йорку і Ню Джерзі під проводом Степана Марусевича, виконуючи, між іншим, цілком новий твір композитора М. Гайворонського, де солісткою була п-нна Полиняк. Отворила концерт-свято п-нна С. Абрагамовська від імені Відділів Союзу Українок Америки та Товариства ім. Лесі Українки, що влаштовували концерт, витаючи численно зібране громадянство та представниць від А. Ч. Хреста. Слово про „День Матери" та наші завдання на час війни виголосила п-ні Анета Кмець, а подяку артистам, хорови і присутним зложила п-ні Евгенія Залевська. Про потребу допомагати державі закупном державних бондів пригадав есемблимен Степан Ярема. Представницю А. Ч. Хреста, паню Б. Джексон, що відома зо своєї так прихильної оцінки українського вкладу в акцію А. Ч. Хреста, повитано незвичайно сердечно, як і її слова про вагу праці Червоного Хреста. Разом з п-нею Джексон вийшли на естраду ще дві інші представниці А. Ч. Хреста. Свято закінчено двома гимнами: американським і українським. Програма була довга, але знаменито виконана і цікава. Тому публика радо її вислухала.

Китайці Справили Японцям Масакру

ЧУНКІНҐ. — Перший раз японці зазнали в Бурмі тяжкої поразки і почали відступати далеко взад. Японці думали, що китайські сили цілковито розбиті і почали поспішно посуватись здовж Бурмського шляху, аж коли не увійшли 25 миль в суто китайську провінцію Юнан. Але там вони попали в лапку і вже першого дня китайці знищили тисячу найкращого японського війська. Другого дня дві тисячі японців втратило життя. А ціла японська передова колюмна виносила пять тисяч. Внаслідок такої масакри японці почали поспішно відступати. Але виходить, що решта також знайшлась в лапці і її чекає така сама доля. Інші китайські частини підсунулись під саму столицю Бурми Мандалей. Безпосередною ціллю китайців є здобути назад Мандалей. Військові знавці дивуються, що японці відважились післати в перші фронтові лінії пять тисяч моторизованого війська, не давши йоу належних резервів і охорони з боків.

МАСОВІ НАЛЕТИ БРИТІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ

ЛОНДОН. — Британські літаки, вилітаючи з англійських повітряних майданів в дорогу, щоб бомбардувати німецькі міста, як теж промислові центри, окуповані німцями, створили в повітрі одну лаву, довгу на 15 миль. Над Англійським каналом вони розлетілися в ріжні сторони. — Зо свойого боку нечисленні німецькі літаки наїздили на англійську територію і теж скидали бомби. Вони появлялись також і над північною Ірляндією, в якій міститься більше число американського війська.

„НАЙ ЛИШЕ ПРИЙДУТЬ!"—Оборонці Гавайських островів вичікують японських рейдерів. Цим разом вони не будуть дрімати, як прийдуть японці. Два вояки обслугують гармату, уставлену на приватнім маєтку в Гаваї. Світлина показує, що такі становища є замасковані відповідно до гарячих країв.

ЧОРЧИЛ ПЕРЕСТЕРІГАЄ НІМЕЧЧИНУ В СПРАВІ УЖИВАННЯ ГАЗІВ, ЗАПОВІДАЄ БРИТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ПОВІТРЯНУ ОФЕНЗИВУ

ЛОНДОН. — Премієр Винстон Чорчил минулої неділі виголосив через радіо промову, в якій зясував воєнне положення Обєднаних Народів. В тій промові Чорчил заповів, що вже в короткому часі обєднані повітряні сили Британії і Америки розпічнуть величезну повітряну офензиву проти німців і будуть нищити Німеччину так, як німці минулого року нищили чужі міста, лише на далеко ширшу скалю. Для німецького цивільного населення, говорив Чорчил, не лишається нічого, тільки опускати свої села і міста, зокрема промислові центри втікати в поле і здалека глядіти, як їх будинки і фабрики обертаються від бомб і вогня в руїни. Рятунок для німецького народу знаходиться лише в тім, щоб скинути з себе націстичне ярмо. Чорчил також висказав дуже замітну перестoрогу на адресу німецьких державних чинників. Він сказав, що коли німці відважаться уживати трійливих газів проти Советів, то Британія відразу кине проти Німеччини свої запаси газів. Чорчил водночас перестерігав своїх людей, щоб вони не занедбували звички носити біля себе газові маски, бо небезпека газової війни зовсім не минула, а навпаки, тепер більша, ніж передтим.

ВЕЛИКИЙ ЯПОНСЬКИЙ ВУЛЬКАН ВИБУХАЄ.

БЕРЛІН. (Через радіо). — Найбільший японський вулькан, Асама, що лежить 90 миль від Токійо, почав вибухати. Цей вулькан вибухає що кількадесять літ і тоді завдає японцям величезні шкоди. Останній раз він вибух в 1908, і тоді знищив до тамка сіл та вбив кілька тисяч осіб. Опісля він кілька разів викидав з себе горіючу ляву, але на малу скалю. Тепер почав знов вибухати і нищити все довкруги. Контрольоване німцями радіо в Брукселі заявило, що шкода, заподіяна дотепер тим вульканом, має катастрофічні розміри.

ЯПОНЦІ ОПИСУЮТЬ ЗДАЧУ КОРЕҐІДОРУ.

ТОКІЙО. (Через радіо). — Японські радія широко розписуються над тим, як американська залога Кореґідору піддалась остаточно японським збройним силам. До японського штабу прийшов з білим прапорцем ґенерал Вейнврайт разом зо своїми адютантами. Він і адютанти були крайно вичерпані і, прийшовши до японської кватири, ген. Вейнврайт без сил впав у крісло та вхопив своє обличчя в долоні. По хвилі увійшов японський командант і тоді американці — як каже японське радіо — знов віднайскали живість та стали справжніми вояками. Японці домагались від Вейнврайта, щоб той обіцяв їм, що зарядить, здачу всіх інших американських збройних сил на Филипинських островах, інакше вони винищать всіх людей в Кореґідорі. Вейнврайт відповідав, що не має права давати іншим такого приказу. Колиж японці настоювали, Вейнврайт згодився, але з заміткою, що той його приказ може буде злегковажений.

СУМНА РІЧНИЦЯ ГОЛЯНДЦІВ.

ЛОНДОН. — Члени голяндського уряду відсвяткували другу річницю окупації Голяндії з боку німців, зійшовшись на руїнах голяндської церкви в Лондоні, розбитої німецькими бомбами. Вони вшанували поляглих під німецькою пятою своїх співпатріотів, як теж заповіли, що визволення їх народу з неволі мусить наступити. Того самого дня святкували ту саму сумну річницю і члени бельгійського уряду. Бельгійський премієр Губерт Пієрльот через радіо закликав бельгійських робітників під німецькою окупацією, щоб саботували німецькі розпорядки, і щоб виконували свою примусову роботу поволи та зле. Німеччина, говорив Пієрльот, рахує на робітників поневолених народів. Їх надії мусять бути розвіяні.

„СОЮЗНИКИ" МІЖ СОБОЮ.

МОСКВА. — Між „союзниками" Держав Осі, румунами і мадярами, щораз вибухають тертя, які кінчаться навіть перестрілками. І тепер на румунсько-мадярській границі, коло Брецка, румунські вояки ніччю перейшли границю і напали на сплячих в бараках мадярських вояків та вбили 20 з них. Причиною тих терть є це, що дотепер ні румуни не зрезигнували з відданої мадярам частини Трансилванії, ні мадяри не зрезиґнували з решти Трансилвенії, що є ще в румунських руках. Гітлер своїх „союзників" умовляє, як може, а навіть раз загрозив, що зруйнує бомбами Букарешт і Будапешт, коли ті дві держави не погодяться між собою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У СЕБЕ МАТИ І ПОШИРИТИ!

Коли вдасться нам щось добре зробити, то не треба діл перехвалювати, але й нема потреби їх не доцінювати. Ось тому хочемо ще раз згадати за останні видання У. Н. Союзу, що вийшли англійською мовою, себто про „Історію України" М. Грушевського та про книжку проф. Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України".

Недавно ми помістили ще одну оцінку праці проф. Вернадського, а тепер додамо до попередніх голосів про „Історію України" ще найновіщі, що саме проголошені Єйлським Видавництвом у скороченню. Якіб вони скромні не були, але добре, що в американських научних колах зачинають тепер звертати увагу на те, що, як подає „Форейн Аферс", М. Грушевський є авторитетом, коли іде про історію України. Це видно теж і з тих голосів.

„Форейн Палисі Асосіейшен" (бюлетен з 27. березня) подає, що видана „Історія України" М. Грушевського це „научна праця знаменитого українського історика".

В **„Джорнел оф Сентрал Юропін Аферс"** (за квітень) пише Джордж В. Симпсон: „В українській історіографії Михайло Грушевський горує понад усяке інше призвище... Праця Грушевського є необхідною не тільки для того, що студіює історію України, але для кожного, що студіює історію Східньої Европи... Це копальня відомостей. Хоч вкопуватись буває часом дуже тяжко, зате добуте залізо добре оплачується".

Ось нові згадки, а що ми на те?

Та ніщо інше, а тільки подбаймо, щоб та „копальня відомостей" була в хаті кожної свідомої американської родини. У першу чергу треба це зробити старшим. Це їм треба залишити згадані вище видання У. Н. Союзу „в спадку" своїм дітям і внукам. І треба ще далі ті книжки поширяти між американцями, як теж подбати, щоб вони були в бібліотеках шкіл.

Незабаром кінчиться речинець, до якого Єйльське Видавництво згодилось заховати друкарський склад згаданих книжок. А ми так хотілиб довести до цього, щоб міг появитись хоч другий наклад! Та наразі ще далеко до того, щоби був вичерпаний перший. Ось тому і порушуємо цю справу. Робимо це в тій надії, що є між нами відповідне число таких людей, що розуміють велику вагу поширювання ось тих видань саме в теперішню пору. Іншої культурної праці не робимо. Політичної акції не ведемо. Так хоч подбаймо використати те, що вже придбали. Хай хоч те розійдеться в кількох тисячах примірників, що вважаємо добрим і потрібним і що заслужило собі на тепле слово в американців.

Тільки, якщо хочемо виявити розуміння цеї справи, так замовляймо ось ті книжки зараз, щоб можна було завчасу зорієнтуватись, чи є які вигляди на те, щоб можна було видати другим накладом хоч „Історію України" М. Грушевського, хоч булаб велика шкода, колиб не спромоглись перевидати теж і цінну працю проф. Ю. Вернадського.

ПОВОЄННА СИСТЕМА

Хоч всі наші зусилля ми повинні тепер присвячувати війні, проте не зашкодить деколи застановитись, що буде по війні? Який лад і порядок тоді запанують? Чи настане знов безробіття, чи може люди заживуть кращим життям? Зрозуміло, що ті запити відносяться лише до тої можливости, що ми виграємо війну. Бо, колиб так сталось, що ми війну програли, то тоді нам нема що застановлятись над нашим життям. Переможці будуть над нами застановлятись, як застановляється господар над долею своєї худоби. Для нас тоді залишиться лише — слухати переможця й чекати на охлап, що злетить з його панського стола.

Зате треба вже тепер застановлятись, що буде, як ми війну виграємо, бо ми її виграти мусимо. Варт подумати над тим, хочби тому, щоб успокоїтись щодо нашої будучини і позбутись дошкульної думки: А що потім?

Ми знаємо добре, що це внаслідок заходів уряду американський величезний промисл у короткому часі обернувся з цивільного в воєнний. Фабрики авт, почали виробляти літаки і повзи, корабельні доки будувати боєві кораблі, фабрики сукна почали виробляти однострої. Одним словом половину національної продукції повернено на воєнні цілі. Процес цей ще не закінчений і, мабуть ще далеко більше нашої промислової здібности буде витрачено на війну.

Американські фабрики робили це без спротиву, покриваючи у великій мірі кошти цього переходу з власних фінансових засобів. Нині їхню роботу фінансує держава, залишаючи в їх посіданнях лише малі фінансові резерви. При підмозі і нагляді державних чинників ті фабрики нині викидають з себе десятки тисяч повзів, літаків, гармат, скорострілів, троків, і т. п. З хвилею, як війна закінчиться всіх тих машин не буде треба. Уряд відразу дасть приказ їх здержати. Здержавши їх, відразу десятки міліони робітників залишаться без праці.

Тут мусить вступити уряд і мусить ступнево перемінити назад цілу нашу продукцію з воєнної на цивільну. Машини, які виробляли повзи, гармати, скоростріли, мусять бути усунені в тінь. Ті машини, що колись виробляли цивільні авта мусять знов зрушитись до праці. Воєнні літаки, після всякої правдоподібности, мусітимуть уступити місце цивільним літакам. Подібне з кожною іншою фабрикою, що займалась виробом зброї і амуніції.

Треба тямити, що по війні фабрики будуть виснажені з фінансових резервів. Уряд мусітиме помогти цивільному промислови переродитись. Він мусітиме по закінченні війни витратити величезні біліони на те, щоб удержати якийсь час міліони людей, що знайдуться без заняття.

Витрачаючи біліони на перерібку промислу, уряд, зрозуміло, задержить в тім промислі величезні впливи. Цей промисл, головно тяжкий, правдоподібно залишиться коли не під прямим зарядом уряду, то під величезним його впливом. Це буде частинна соціялізація, але в доброму розумінні. Беручи під увагу питому американську вдачу, американська економічна система залишить кожній одиниці чимало поля для особистої ініціятиви і для розвитку її індивідуальних здібностей. Як це буде практично переведене, покажеться в процесі тих перемін.

На всякий випадок, можна вже тепер припускати, що по війні, після коротких вступних реорганізацій, наступить в Америці величезний добробут. Бо ціла та промислова машина, яка підчас війни викидала з себе десятки тисяч ріжних смертоносних приладів і інших найріжнороднійших продуктів потрібних для війни, буде викидати з себе таку саму масу найріжнороднійших продуктів потрібних для щоденного вжитку і для піднесення життєвого рівня. На вулицях появляться маси нових модерних авт. В повітрі загудуть цивільні літаки, везучі на прогулку людей, а не тони динаміту. Зачнуть виростати нові доми, з найвибагливішим уладженням внутрі. Появляться гарні строї, розривкові локалі.

Енергія, розбуджена війною, мусітиме десь знайти свій вияв. Ми знаємо, що по першій світовій війні промисл рушив значно вперед. А не треба забувати, що по першій війні держава залишила увесь цивільний промисл в спокою, мовляв — рятуйся і достроюйся до нових обставин так, як сам вмієш і хочеш. Також держава залишила тоді на ласку долі безробітних людей і міліони здемобілізованих вояків.

Нині це неможливе. Неможливе тому, бо тотальна війна занадто охопила нас усіх і запрягла працювати після певного, виробленого державного пляну. Тепер ми всі стаємо частинками величезної системи. Якщоб з закінченням війни держава просто сказала, що хай собі та система тепер пропадає, наступилаб дійсна катастрофа. Це знають дуже добре всі державні мужі, всі економісти і фінансисти, як теж знають добре широкі маси.

Знаючи це добре, ніхто не має страху про те, що буде по війні. Найголовніше — це виграти війну.

ДЕЙВИС ПРО РОСІЮ

Джозеф Е. Дейвис, бувший американський амбасадор до советського союзу, був головним промовцем на вечері, влаштованій 7. травня в Готелю Комодор у Ню Йорку організацією „Рошен Вор Реліф, Інк.", як частина кампанії, що має на цілі зібрати 6 міліонів долярів на медичну допомогу для Росії. Для цеї кампанії згодилися послужити почесними предсідниками Лімен, ґубернатор стейту Ню Йорк, та Ля Ґвардія, посадник міста Ню Йорк.

У своїй промові амбасадор Дейвис звертався з усею силою проти „шести-колюмників" і „наймитів Гітлера", що працюють у Злучених Державах. Праця їх, на його думку, полягає на ширенню серед американців нехоті до допомоги Росії в її боротьбі проти націстичної Німеччини.

Він старається переконати, що ці „наймити Гітлера" пробують нагнати американському народові страху вірою, що нашій демократичній формі правління грозить небезпека, що вона буде перемінена на якусь форму комунізму на випадок, як совети при американській допомозі заможуть Гітлера й держави Осі. На цю думку Дейвис нападав, висміюючи її й називаючи її „бонк". Він представляв, що червоні армії стоять на висуннених позиціях нашої цивілізації та що вони ведуть Обеднані Держави в їх боротьбі проти тоталітарних гнобителів.

Це іншою, на думку Дейвиса зовсім неправдивою брехнею, якою послуговуються ті, що їх Дейвис називає Гітлерівськими наймитами, є балачка, що гроші, зібрані на Російський Воєнний Допомоговий Фонд, обертається тайно на цілі комуністичні партії. Він додав:

„Всіх грошей, які американська публика досі зложила на „Рошен Вор Реліф" є $1,400,000, тоді як в інших краях поза границями зібрано 100 міліонів долярів. Що ми найменше можемо зробити, це зложити щиро на медичні припаси, на вітаміни, на медичні інструменти й на піддержку таких організацій, як советський Червоний Хрест і в цей спосіб висказати свою вдячність, подив, честь і пошану, яку ми маємо для великого Союзника, котрого люди більше воюють, більше кріваляться й вмирають, ніж ми всі разом, в обороні того способу життя, якого ми й інші свобідні люди світа потребують в спільності народів в пристойному громадянстві. Ось що ми принаймні могли би зробити, щоб сплатити довг, який ми винні".

У своїм виступі проти так званих „шести-колюмністів" і „наймитів Гітлера" Дейвис висказував думку, що народи й армії советського союзу стоять на самому чолі сил, що воюють проти держав Осі. На його обчислення, вони досі втратили в війні проти Німеччини в убитих півтретя міліона душ, чоловіків, жінок і дітей, але не дивлячися на це, вони далі збирають свої сили до війни проти націстів, щоби цю війну закінчити остаточною перемогою. На його погляд, і американський уряд і американський народ мусять зробити все можливе для допомоги росіянам, які „воюють по нашім боці й удержують бастіони свободи на східному фронті цеї власне ночі"...

„Це не є ані добрим християнством, ані здоровим розумом, ані навіть добрим спортсменством віддавати в сумнів або заперечувати добру віру, чесність і совісність обіцянок советського уряду", — говорив Дейвис.

На думку Дейвиса, советський уряд дав слово й він цю слово думає додержати.

„Як президент Злучених Держав сказав, росіяни воювали більше, крвавилися більше й вмирали більше і приносили більші жертви, ніж усі Обеднані Держави разом". Потім він покликався на останню промову Сталіна, що червона армія мусить ще цього літа викинути Гітлера й Мусолінія з російської землі.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЧОМУ ІДЕМО ПРОТИ РАДИ СВОЇХ ПРОВІДНИКІВ?

Канадійський „Український Голос" (ч. 18) пише: „Плебісцит 27. квітня був для канадійських українців рівний з програнням битви за все те, що вони довгі літа боролися. Це була правдива катастрофа". Когож тепер за це винувати? У звязку з тим читаємо в згаданім часописі, між іншим, отсе:

„Улюбленим викрутом деяких українців, що самі мають нечисту совість, є звалювати всі провини на своїх провідників. Провідники винні за те, що згоди нема, провідники винні за хибну політику, провідники винні за всякі невдачі, провідники винні навіть за те, що поодинокі люди пють, бються, закони переступають. Улюбленим коником, на якім ріжні доморослі лікарі українського народу люблять герцювати, є говорення: „Нехай би наші провідники зійшлися погодилися, подали собі руки, то увесь нарід піде за ними і зробить усе, що вони скажуть". Щож, сталося так. Провідники зійшлися, зговорилися, погодилися, подали собі руки і спільно відкликнулися до народу: Голосуйте в плебісциті „так", бо так вимагає ваш інтерес, як громадян Канади, і так вимагає ваш інтерес, як українців! Не було двозначностей в відозві Комітету Українців Канади, не було двозначностей в промовах його членів та представників. Усі українські часописи надрукували цю відозву, додали й від себе зазиви в тім самім дусі. Не виступали проти цього цим разом і большевики, хоч руководилися зовсім іншими мотивами. Досі не знаємо, чи була між українцями хоч одна відозва, аби голосувати „ні", не знаємо, чи найшовся хоч один промовець, який би публично накликав голосувати „ні", але вислід голосування показує, що де тільки живуть українці, там число голосів „ні" було все більше, як в сусідніх не-українських околицях, і як було більше, то й не багато менше від числа голосів „так". Так було і в Манітобі і в Саскачевані і в Алберті. Українські маси пішли проти своїх провідників! І як хтось вказує на те, що так само голосували й поляки і другі народности, то для українців це зовсім не є потіха ні оправдання. Питання остає, чому українці пішли проти своїх провідників і що вони сподівалися цим доказати".

Сільвіо Замбальді.

БАТІСТА

Це поганий пес із великою мордою та вишкіреними зубами, одначе ви його не мусите боятися. Це добре сотворіння, хоч виглядає так дико. Колиб ви здибали його десь на дорозі, так як це пригодилося мені тому два роки, а відізветься до нього ласкаво, піде за вами, так як ішов тоді за мною.

Шерсть має волохату та буру як вівчарський пес а вуха звисають наче в ямника. Легко пізнаєте його. Крім того має вишурований нашийник із невеличкою мосяжною табличкою, на якій можна прочитати вже ледви замітну назву: Батіста. Називається так, чи радше сказати називав його так справжній власник, якого я щодня сподіваюся.

Хто мені найде Батісту, зробить мені велику прислугу. Колиб ви почули як він гавкає на дворі, відчиніть йому, а він прийде до вас зовсім так, як тоді йшов за мною. Я йшов тієї ночі від моря до дому й та посвічував собі по дорозі ліхтаркою. Довкола була мертва тишина. Не було чути ні жаби, ні цвіркуна, ні сича. Нараз завважав я, що за мною йде щось уважно й тихо. Я обернувся, а світло ліхтарки впало на пса. Лежав на землі, морду поклав на передні лаби, так начеб не хотів, щоби його бачили. Я не цікавився більше ним і йшов далі. Та ледви я прийшов до дому й відчинив хвіртку, пес нараз вбіг на подвіря, п отім поміж грядками до шопи, де було городниче знаряддя. Там поклався в куті на трохи соломи.

— Добраніч, — сказав я йому і пішов також спати.

На другий день рано — я вже й був зовсім забув про мого нічного провідника — почув я, як стара наймичка сварилася, що до кухні мовляв вбігла кітка й усе поперевертала. Я вийшов на діл, а ледви мене пес побачив, сховав хвіст і заліз до кута.

— Братіку, — говорив я йому — ти надужив моєї гостини занадто. Ми так не годилися.

Тут надійшов наймит із якимись річами. Я передав йому собаку, щоби позбутися його.

— То не тутешній, — завважав наймит.

— Хай собі буде відки хоче, найважніше, що його дома не хочу, — сказав я.

Як наймит привязував псові шнур до нашийника, глянув на табличку, на якій було його імя та роздумував, хто це міг би бути його власником. Одначе в цілій околиці не було пса Батісти.

Пса відвели, одначе найближчої ночі почув я під вікном таке неприємне скомління, що не видержав і виляв крізь вікно коновку води. Нараз я почув гавкання і пізнав Батісту.

— Собако, щож це, ти ще тут? — промимрив я злісно та кинув у нього горшком, що стояв на вікні. Потім я вже нічого не чув. Або пес утік, або я вбив його. Одначе рано, як я відчинив вікно, побачив Батісту серед черепків із піднесеною вгору мордою. Я мусів засміятися.

— Добрийдень, сіньоре Батісто, — поздоровив я його. — Чи ти не маєш іншого оборонця, до якого ти пішов би, коли так, то ти направду нещасний.

Нараз я пригадав собі, що він добре міг би пильнувати подвіря, тому я назад узяв його до себе.

— Та я кажу тобі, — погрозив я йому пальцем. — щоби ти був порядним псом і щоби не пхав морди до горшків і ринок, а моєї кухні та кімнати щоби ти не вживав для своїх вправ! Дістанеш щодня їсти й пити, а житимеш у шопі, до якої ти вчора був утік. Та що навіть курятко даром не попається, пильнуватимеш за це все моєї хати, розумієш?

Батіста слухав і глядів на мене покірно, вірно й щиро. Видно розумів мене. Тихо й скулившись пішов до шопи та поклався там на солому.

Коли собака лежить на сонці із замкненими очима, а морду покладе на передні лаби, то напевно думає, коли вертить трохи хвостом, то він міркує щось, коли стриже вухами, то має тяжкі думки. Часом це, самособою, спричинюють комарі. Одначе я гадаю, що Батіста дійсно роздумував. Далі мушу признати, що з нього виробився без якихнебудь приготувань здібний пес.

Небаром потім привів я у мою хату жінку. Тисячі перешкод, що нам ставали на дорозі, я поборов.

— Оце твоя нова пані, — говорив я Батісті.

— Її мусиш більше поважати ніж мене.

— Якийже це поганий пес! Коби лише не був такий лихий! — сказала жінка.

Батіста тим не журився. Обійшов двічі-тричі мою жінку, обнюхав її, а потім знову простягнувся на сонці.

Колиж надійшла зима, я мусів закупити більше дров, тому вибрався до лісничого. Мав я перед собою далеку дорогу, а до того добрий шмат треба було йти під гору. Я взяв зі собою Батісту. Пес скулився на возі. Колиж під гору я мусів іти пішки, йшов за мною й пес, та якийсь такий лінивий і несвій. Орудку в лісничого я полагодив скоро, бо то був маломовний чоловік і мало коли починав балачку з кимнебудь. Також до нього мало хто заходив. Дрова, що я їх купив, дав спустити з гори на діл і щойно там накладали на віз.

Я вже збирався відїжджати та засвистав на пса. Одначе пса не видно було ніде.

— Бувають такі собаки, що втечуть, — запримітив лісничий. — Я недавно мав собаку лише на нещастя. Одного дня мені вичерпалася терпеливість і я накрутив йому вухо.

— А не називався він Батіста?

— Відкіля це знаєте? — здивувався лісничий.

— Не виглядав так і так? — питався я далі, описуючи Батісту.

— А так виглядав.

— То це буде він. Прийшов до мене. Хочете його назад?

— Борони Боже. Спасибі. Лишіть його собі. Одначе вважайте, щоби вам що не виробив. Я також раз найшов його в горах, де був заблукався.

— Відкіляж він?

(Кінець буде).

Ендерсон.

„Правдива Правда“

(З англійського перевела Ю. М. Шустакевич і передала через радіо в Дітройті).

Це щось страшне, шановні слухачі! Ми думаємо, що такі речі діються тільки в людському роді, між людьми. Та де ж там! Кажу вам, що такі речі діються скрізь по світу, у звіринному світі і у пташиному, аякже; ось послухайте:

* * *

„Це щось страшне“ — сказала курка притишеним голосом, „і це, подумайте, сталось в нашому курнику! Я не можу заснути, як подумаю про цю ганебну аферу. Щастя, що нас тут на бантах є більше“. І вона розказала своїм несучим товаришкам таку подію, що усім куркам піря дубом стало, а великий червоний гребінь в когута таки зовсім упав. Це правдива правда!! Однак зачнемо з початку, а початок начинається в курнику на другому кінці міста.

Сонце вже ховалось за курник, а кури розглядались по бантах за вигідним місцем і одна по одній вискакували та сідали рядочком, кокаючи собі. Часом декотра курочка, не подобавши собі свою сусідку, без сорома скидала її з бантини і сама вигідно розміщувалась задоволено на всеньку ніч.

Між ними була біленька курочка з короткими ніжками; вона поклала у гніздо поважне число яєць і взагалі була дуже чесна і загально поважана курочка.

Вилітаючи на банта, пишаючись, вона скубнула себе своїм жовтим дзюбом і біле пірячко її злетіло вдолину. „Лети, пірячко“, сказала курочка, „чим більш я вискубую собі піря, тим більш замітніша стану“. Вона жартобливо поглянула на своїх товаришок і — спокійно заснула.

Було вже темно і тихо. Курка сиділа при курці і одна, що сиділа в сусідстві білої курки, ще не спала. Вона начечула, що сказала біла курка — і не чула... Так, як роблять ці, що хотять спокою, аякже. Що почують — затримають собі, мовляв: „Моя хата з краю, я нічого не знаю“. Однак не могла здержати себе і шепнула своїй сусідці: „Чи ти чула, що сказано перед хвилиною? Я не хочу говорити „хто“ це сказав, але... між нами є курка, яка вискубує собі піря, щоби бути гарною. Колиб я була когутом, яб її добре видзьобала за це!“

На другому поверсі на бантах сиділа Сова з її чоловіком і дітьми, а сови мають бистрий слух! Вони чули кожне слово, сказане куркою, і зо страху аж завернули очима. Совиха грізно стріпала крилами і загукала: Не слухайте, діти, цього, бо щось таке почути, то можуть уха повідпадати! Там на бантах є одна курка, яка цілковито забула курячу гідність і вискубала собі всеньке піря і... пождіть, як її таку побачить когут!!! Та не личить вам діти щось таке слухати. Я скажу це моїй сусідці; вона чесна сова і варта з нею поговорити“. І полетіла до своєї сусідки, розказала їй все дочиста, а відтак обидві сови злетіли перед голубник і загугукали разом: „Чи ви чули, голубчики, чи ви чули?!! Там є курка, що з любови до когута вискубала собі усе піря. Вона певно помре з простуди, якщо вже не померла“.

„Вурку-вур-вурку, де, де?“ — завуркали голуби. „У сусідньому курнику, я майже сама її бачила нагу, без піря. Мені соромно повторяти цю подію, але це істина правда!“

„Віримо, віримо“, завуркотіли голуби і злетіли поміж своїх та давай розказувати:

„Слухайте, голубчики, слухайте, братіки! Там є курка, а дехто каже, що дві, що вискубали собі усе піря, щоб бути понад усіх замітнішими, та щоб заманювати до себе когутів! Це прямо дурійка, цеж неморально!!! А далі, таж з цього можна дістати запалення, відтак сухоти, а це тже неминуча смерть! Голубчику, чого ти ще позіхаєш? Як можеш спати, коли таке діється у світі?! Вставай, чуєш?!“

А в другому кутку голубника аж гуділо: „Послухай, голубе-братіку ріднесенький, там померли три курки в нещасливих обставинах. Вони повискубували собі всеньке піря; яке це страшне, дуже страшне! Я не хочу бавитись у сплітки, але цього не можна толерувати!“

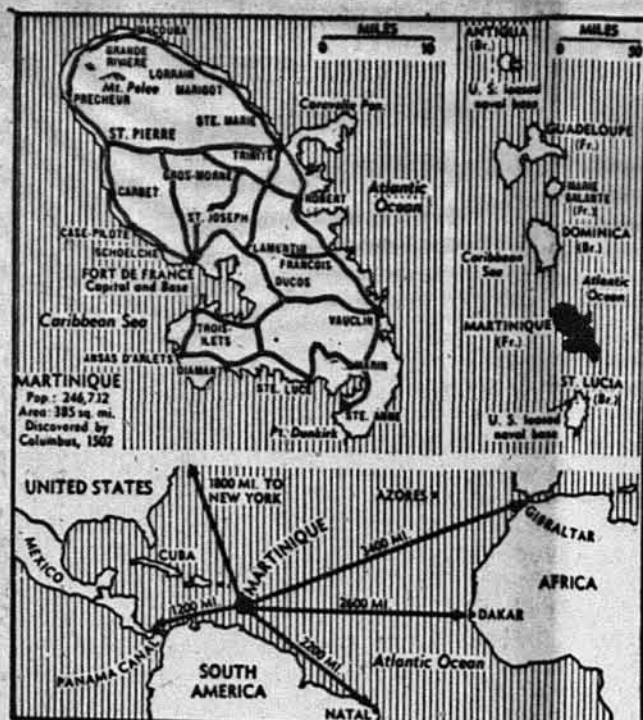
Голуби счинили такий рейвах, що побудили лиликів, всяких ворон та сорок, а ті вже летіли від місця до місця та розносили ще більше: „Чи чули ви, чи чули?“ Говорять, що пять курок вискубали собі усіське піря, щоб доказати когутам, як марніють вони з любови до нього“, крякала ворона, „а відтак себе задзьобали на смерть“. докинула сорока, „на встид, на ганьбу курячому родові!“

І ця несамовита подія облетіла ціле місто, аж вкінці дійшла до білої курки.

Біла курочка з короткими ніжками дуже здивувалась і не впізнала своєї власної події. Та будучи загально поважаною куркою, сказала: „Я вятную таких курей! Однак, нема що дивуватись. Це тільки собі бідні курочки, які зрештою несуть дуже мало яєць. Одначе не можу цього толерувати. Зроблю все можливе, щоб ця неймовірна подія пішла на сторінки курячої преси, щоб це рознеслось по всьому світу. І це буде доброю научкою усяким пльоткарям за їх довгі язики!“

Поважна біла несуща курка нашкрябала допис до курячої преси.

І видруковано цю правдиву правду, що при помочі вправних язиків одно пірячко росло, росло таке велике, що перемінилось у пять курей!

НАСТУПНЕ ЗАХОПЛЕННЯ? — Вашингтонські кореспонденти вірують, що Америка захопить тепер остров Мартиніку, що лежить 1,200 миль насхід від Панамського Каналу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Праця Українського Відділу А. Ч. Хреста.

Минув рік праці Українського Червоного Хреста. На перших зборах, на яких промовляли п. Т. Каськів і п-ні Скубова, було 35 осіб, а тепер маємо їх 300. Вже те одно вказує на розвій і успіх. На тих зборах вибрано такий уряд: Анна Настюк, голова, Марія Гладка, заступниця, Анна Фішер, секретарка, Марія Настюк, касієрка. Властиву працю розпочато 9. травня 1941. Спочатку ми ходили шити до Філії А. Ч. Хреста в Нюарку, а потім закупили машини і примістились в Українській Централі, 180 Вилйєм вул. Місце дістали безплатно і сюди сходяться членкині двічи в тиждень, у вівторок і четвер, та виконують працю для А. Ч. Х. Теж провадять курс першої помочі.

За минулий рік зроблено для А. Ч. Хреста ще таке: пікнік на фармі Івана Штогрина, баль 23. листопаду, а „картпарті“ 20. грудня. Згадати треба, що п. Штогрин не тільки що відступив фарму безплатно на пікнік, але допоміг ще грішми і працею своєю і синів. Головою забави з 20. грудня була пані Марта Зелінська. Понесли багато труду членкиці білля коляди, а було їх 20. З цілої коляди прийшло $514.50

Колядували: С. Галко, А. Ландяк, М. Мручак, М. Коваль, А. Сайкевич, К. Роджера, М. Третяк, А. Куйбіда, Г. Гонська, П. Вараницька, К. Ковальчук, М. Федик та інші.

Не подаємо всіх жертводавців, бо булоб їх забагато. Більші квоти зложили: Іван Штогрин $20, Григорій Дідоха $10; по $5: С. Галко, С. Полд, І. Виннич, П. Ткач.

Товариства зложили: Чорноморська Січ з балю $153.72; з підприємства, котре відбулось в Українській Централі, $82.48; Товариство Молоді при укр. катол. церкві $70.00; Жіноче Тов. Просвіти з Гилсайд, А. Дж., $25.00; Укр. Бизнесмени $25.00; Тов. ім. Івана Франка $10.00; Тов. св. Івана Хрестителя $10.00; Тов. Сини і Дочки України $5.00; Тов. ім. Олени Пчілки $5.00; Тов. Підгородя $5.00; в католицькій церкві зібрав о. М. Данилович $124.-63; в презвітерській церкві зібрав Йосифа Вараницька $21.00; В. Кострa зібрав на срібнім весіллю в гром. Леськів $20.00; на весіллю молодих Рішкин зібрали П. Вовчук і П. Брик $15.61; на срібнім весіллю в гром Юревич зібрала А. Лушан $4.00.

Разом віддано до А. Ч. Хреста $1,439.00.

Крім цього Відділ виконав також іншу значну працю, бо вишив 1,645 штук одягу. Ті членкиці, котрі виробили більш як 50 годин праці, дістали відзначки. В лютім відбулись річні збори. З огляду на збільшену працю рішено доповнити уряд. До уряду на рік 1942. ввійшли: Анна Настюк, голова; Марія Вакулінська, заст.; Розалія Залепська, фін. секр.; Анна Фішер, рек. секр. До уряду в продукційній секції ввійшли: Катерина Хемич, голова; Марія Настюк, касієрка; Франя Дорошенко, фін. секр.; Марія Гладка, рек. секр.

Закликаємо тих жінок, котрі ще не належать, старших і молодших, вступити до Відділу та разом працювати для А. Ч. Хреста. Збори Відділу відбуваються в другий понеділок по першім.

Другий курс першої помочі може бути відкритий по закінченню першого, якщо буде не менше як 35 осіб. Можуть бути дівчата і хлопці в одній клясі.

За Український Відділ А. Ч. Хреста в Нюарку: **Анна Настюк**, голова; **Анна Фішер**, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Союзового Комітету.

Дня 30. квітня ц. р. Комітет Відділів У. Н. С. на терені Ню Йорку, мав свої збори. Були приявні представники Тов. Дністра 361 в. У. Н. С., 204 відділу У. Н. С., 130, 69, 66 і 298 відділів. На першу точку нарад поставлено справу закупна американських воєнних бондів. Предсідник С. Ковальчук заявив, що українсько-американський відділ при департаменті скарбу в Ню Йорку виготовив карточки, які розіслано вже по українських товариствах в Ню Йорку, зокрема роздано по відділах У. Н. Союзу. Ті карточки треба якнайскорше виповнити, себто подати на них число вже купленого бонду, або заявити, на яку суму дана особа задумує купити, як теж треба подати назвище і адресу. Ті карточки треба якнайскорше звернути до секретаря свойого відділу, який з черги передасть їх Комітетови Відділів Колиб хтось спізнився, то хай виповнену карточку принесе на віче, яке відбудеться дня 17. травня ц. р. в Купер Юніон і хай відасть її котромусь із комітетових віча. На картці треба зазначити число свойого відділу. На те віче повинні явитись усі наші союзовці.

Друга справа, яку обговорювано на зборах, було влаштування Союзового Здвигу в день перед Лейбор Дей. По зясуванні цеї справи збори пішили далі підготовляти цей Здвиг. Відносно цілі, на яку маліб піти гроші з цього здвигу рішено таке: З огляду на це, що Американський Червоний Хрест в осени не буде переводити активної кампанії за збірками, Комітет призначить чистий дохід з цього здвигу на ріжні американські воєнні цілі, зокрема такі, які в дану хвилю будуть найконечнішi.

Наступних зборів будуть роздані тикети на цей здвиг, до розпродажі по відділах. Ціна тикету 50 ц.

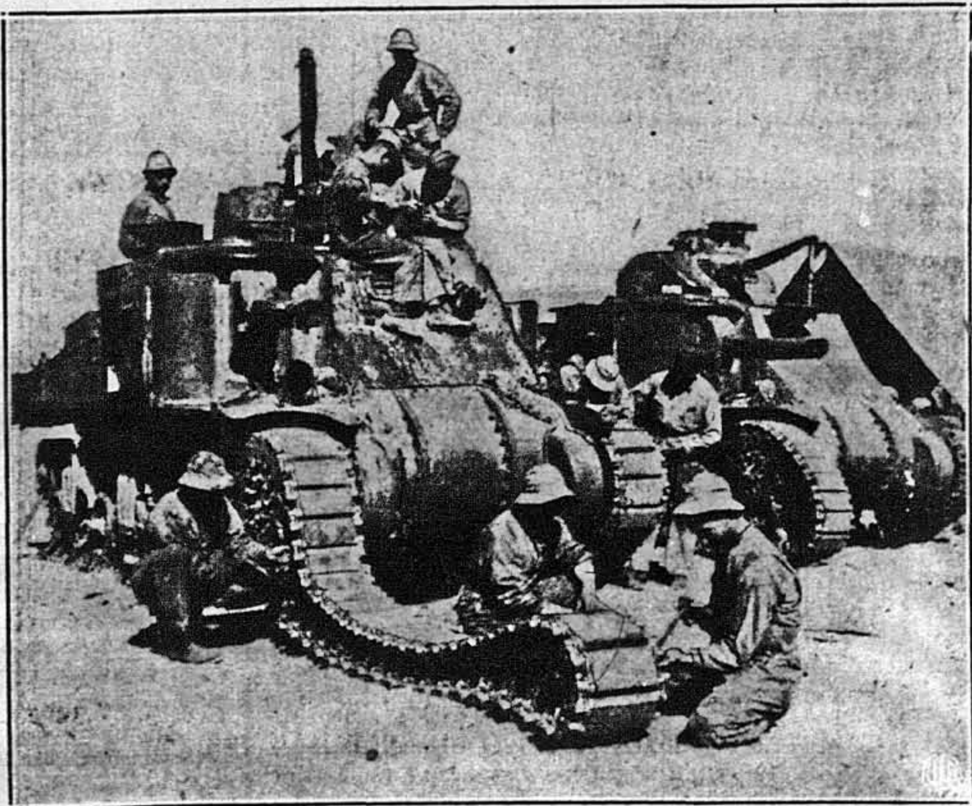
Е. Л.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

За рекордовання української пісні.

Ми співаки хору укр. прав. церкви Преч. Діви Марії в Бриджпорт, Конн., що є під управою пані Кат. Нижанківської, вислухавши промову проф. Кошиця, передану через радіо, обговорювали справу рекордовання нашої пісні й дивувались, чому наше громадянство не хоче використати таку добру нагоду як рекордування пісні під управою проф. Ол. Кошиця? Прецінь так може статись, що такої нагоди більше не буде. Чомуж наші хори та дириґенти не допоможуть, щоб цю справу рекордовання довершити? Хочби так як ми, хоч самими малими та посильними жертвами зібрали поміж собою $29.25 та посилаємо їх на адресу голови Комітету, пана Теодора Каськова, 600 Гай Стріт, Нюарк, Н. Дж. Радіб зібрати більше, хоч уже замовили комплект рекордів, та скільки могли, це й зібрали. Та як би так зробив кожний хор, то ми уже давно малиб ті рекорди! Цеж ми, хористи, будемо вчитись з тих рекордів, який характер нашої пісні та як її виконувати! Тому закликаємо всі хори і дириґентів допомогти цьому ділу хоч так, як це ми зробили.

За Уряд Хору: **Пилип Кучма**, голова; **Текля Бек**, касієрка; **Марія Пендер**, секретарка.

ДЛЯ ПУСТИНІ.—При американському війську створено спеціяльні відділи для боротьби в пустині. На світлині вояки такого відділу в Каліфорнії складають повз.

ЗАБАВКИ І ВІЙНА

Навіть забавки грають ролю у загальній війні. Ровери на двох і трьох колесах, оловяні вояки, червоні пожежні машини тепер обертаються в знаряддя й зброю для воєнних частин.

Це є наслідком недавнього розпорядження Ради Воєнної Продукції, яким забороняється вживання „заборонених матеріялів“ у виробництві забавок та рішучо обмежується вживання більше як сім відсотків певних „конечних матеріялів“ після 30. червня.

Тим сподіваються заощадити 100,000 тон заліза й сталі річно, 2,000 тон міді, лігатури й мосяжу, 1,000 тон олова, 3,000 тон гуми, 3,000 тон цинку й рівнож велику кількість шовку, рейон, матерій, фібру та фарб, потрібних для виробництва тенків, літаків та амуніції.

Як приклад того, скільки воєнного матеріялу може міститися в собі одна забавка, розглянімо льокомотиву, що важить три з половиною фунта. На неї йде: досить цинку для вироблення покришки для гранати; також досить мідяного дроту та мосяжу для півтузина 30-калібрових патронів. Шіснацять таких льокомотив вміщують в собі досить сталі для вироблення гранати в три цалі.

Але забавкова індустрія має способи заміняювати ті матеріяли іншими. Тому не передбачається браку забавок ані на це Різдво, ані на яке інше за час війни. Виробники забавок використовують дерево, папір, скло, керамичний матеріял, деякий фібровий, бавовняні матерії та земляні фарби для виробу цікавих забавок.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ю. М. Ш., Дітройт, Міш. — Дуже добре, дякуємо. Надсилайте більше подібних матеріялів.

ОБЕРЕЖНИЙ ХРУНЬ.—Карикатура нового начальника французького уряду Пієра Ляваля, котрий протестує проти заняття Мадагаскару як проти „агресії“, але при тому каже, що він не хоче зривати з урядом Злучених Держав.

—Courtesy Washington, D. C., Star

Жіноча Сторінка

„День Матери"--Днем Суспільного Признання

Коли у будучности хтось просліджувати буде життя нашого століття та шукати причин ріжних суспільних явищ, що у ньому записалися у перше — напевно підмінить це, що дотепер наш вік признав звання матери гідним всенародньої пошани. І у цьому признанню, за взором найбільших для народу подій чи символів встановив для нього окрему дату святкування — День Матери. Хтось напевно і це колись підмінить, що така велика честь припала в уділі жінці аж тоді, як вона виказала свої здібности майже на усіх ділянках знання, та зрівнялася з мужчиною у громадянських повинностях. Аж тоді, як світ заповнився жінками — вченими, жінками-геройками, провідницями, коли прямо не стало звання та вміння, до якого жінка не прикладалаб своєї голови чи рук, — аж тоді суспільність повернулася до цьої найменше прославленої та розголошуваної між жіноцтвом: жінки-матери. До ідеї святкування Дня Матери стихійно прилучилися усі суспільні шари і стало воно доказом на це, що для праці матери на тлі суспільности найшлася нова, краща оцінка.

Ледви скінчилася одна війна — почалася друга. Іде у світі бій за ідеї, впливи, земні добра, системи. Іде теж боротьба за це, якими на будуче мають бути завдання жінки-матери. Бо між воюючими є народи, що звели маму до фізіологічної ролі родильниці, відмовляючи їй впливу на серце і душу своєї дитини. Але є також ці, що святкуванням Дня Матери дають почесне признання відповідальній праці, якою є піклування та виховання дітей під кермою рідної мами. Вважають вони матір найкраще вивінуваною для цього, щоб такому званню подолати — мають довіря до неї, що свойого ума та серця вжиє для виховання дітей на вартісних членів громадянства.

Які відкриття не робив би жіночий ум, скільки не здобув би він у ділянці поступу чи культури — для суспільного розвою та цивілізації, що у ній живемо, роля жінки-матери все буде мати найбільше значіння. Ізза цього суспільність віддає їй почести Днем Матери навіть у таку хвилю, як сьогоднішня, коли цвіт народу — молодь складає жертву життя в обороні своєї держави. Але при цій нагоді стільки згадується про причини, для яких звання жінки-матери признається таким цінним та незаступимим: бо мати, наче жовнір, не сміє завагатися перед ніякими трудами та посвятою, щоб виплекати вартісне молоде покоління.

Це завдання трудніше сьогодня, як колись. Життя складніше, більше небезпек заставляє сіти на дитячий ум, серце, тіло. Там, де колись у мами природний інстинкт розвязував усі виховні трудноші — сьогодня він не вистарчає і часто лишає її безрадною. Вправді для піклування дітočого тіла наука дає сучасній матері багато помочі, прослідкуючи поживу, тайни людського організму, шукаючи способів для поборювання недуг та упослідження. Також школа бере на себе велику частину праці над знанням дитини. Але серце та дух дітвори все ще лишаються ділянкою, де мати зі сирого, безобразного матеріялу має вигладжувати „подобу божу". І ця ділянка показується важнішою за інші, а праця такою, що її за маму ніхто краще не виконає.

Це, що дитина виносить у свойому серці з рідньої хати, як формує своє відношення до людей, що вчиться у життю цінити — цього всього школа не вивчить ні поправить. У хаті, під оком матери, швидше, чим деінде та з більшою переконливістю дитина вчиться законів добра та зла, бо слідить як примінюють їх у життю люди, з якими звязана почуваннями та спільною долею.

„Свято Матери" — це признання у першу чергу заслуг матери біля духового виховання молодого покоління. Держава може зорганізувати взірцеві кухні для відживлювання дітвори, гигієнічні станиці, відпочинкові осередки — може виховувати фанатичних космополітів, націстів, фашистівських „вовченят". Але якщо суспільність має складатися з вільних людей, носіїв свобідної думки та сумління, характерних, гуманних та готових до добровільних посвят для добра збірноти — мати мусить задержати своє природне звання і голос у справах формування цього ґатунку чоловіка. Бо для виховання такої людини не вистарчає написаний реґулямін та штаб вивчених інструкторів. Для цього треба маминого серця та таємного наказу природи, який заставляє матір до найбільш особистих жертв ради цього, щоб її твір вийшов доскональним.

Система, у якій пощастилося нам жити, визнається добре на цих справах. І тому безпечно лишає у руках матери її дитину — тому заставляє у День Матери цілий нарід до голосного визнання матірних суспільних заслуг та посвят.

Клявдія Олесницька.

ЦЕ ПРИРОДНІ ВІДВІДИНИ!

САНТІЯГО (Чіле). — Так називає чілійська преса побут Прада, президента Чіле, в Вашинґтоні. Каже, що Чіле і Злучені Держави мають спільного ворога, себто Гітлера, то й треба їм сходитись і радитись.

ФІЛЬМОВИЙ АКТОР СТАВ ЛЕТУНОМ. Джін Реймонд, популярний фільмовий актор, став лютенантом при американськім летничім корпусі. На світлині: він сидить при вечері в Ню Йорку з акторкою Гелен Фергасон.

За Спеціяльний Вишкіл Жінок

„Юнайтид Стейтс Сивіл Сервіс Колищен" пошукує жінок, які могли би заняти місця мужчин, забраних до війська. Для них будуть заведені відповідні курси урядовим коштом по ріжних місцях. Вимагається від них відповідного підготовання, доброго здоровля, фізичної сили й американського громадянства (принаймні перших паперів).

Між вимогами освіти є 4-літній курс у колеґії та спеціялізація в таких предметах, як математика, фізика, хемія чи природні науки.

ТРЕБА ПОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ.

У минулий четвер відбулася в дівочій колеґії Гонтера в Ню Йорку конференція для справи джабів для жінок. Двіста учасниць конференції вислухало цілої низки бесідників і бесідниць, між котрими були представники федерального уряду, бизнесу, летництва й студентського комітету.

Червоною ниткою через всі ці промови тяглася думка, що каріера в нинішні часи вимагає не лише вищої освіти, але й постійного продовжування цеї освіти по скінченні школи й обняті посади.

Представниця Федерального уряду остерігала учасниці, щоби вони не приступали до „цивільної служби" (урядових посад) „для безпеченства": мовляв, федеральний уряд це немовби великий бизнес, і людина повинна йти до своєї професії для інших мотивів, ніж для матеріяльних або тим подібних.

Представник одної великої авіяційної спілки малював великі нагоди для жінок у летництві, що певно буде одним з найбільше постійних промислів по війні. Він розділював ці нагоди в летництві на дві частини: нагоди служби на землі й нагоди служби в повітрі, кажучи, що жінкам буде важче заняти позиції в повітрі, бо для лайсенсу летуна вимагається 2,000 годин літання, а на це жінка має менше нагоди.

КЛЯСИФІКАЦІЯ ЖІНОК ДЛЯ ФАБРИЧНИХ РОБІТ.

Жіноче Бюро при Департаменті Праці виробило плян клясифікації робіт жінок у фабриках. Ціллю клясифікації — облекшити вишукування, для якої роботи в фабриці дана жінка надається.

Обсяг звань, доступних для жінок, як каже директорка бюра, не обмежується здібностями жінок, а нагодами до праці й одержаним вишколом.

ЖІНКИ В ФАРМЕРСТВІ.

У середині місяця травня починає організація „Америкен Вимен'с Волюнтері Сервісиз" списувати жінок, готових помагати каліфорнійським фармерам цього літа й осени при фармерських роботах.

ЗАКРИВАЮТЬ ВІК.

У кількох розкинених місцях замічено нехіть жінок виявляти свій вік при нагоді вибирання карток на паї цукру. Звичайно уряд дозваляв таким жінкам писати, що їм „понад 21 літ".

БОЇ НА СОВЕТСЬКІМ ФРОНТІ

МОСКВА. — Советські звідомлення говорять, що їхні війська поробили успіхи на фронті біля Калініна. Вони штурмували німецькі лінії і в кількох місцях їх проломили. Німці пробували повести протинаступ, але зазнали тяжких втрат. В тих околицях ще далі панують дощі й земля розкисла. Німці теж стверджують тяжкі бої на советськім фронті.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316., відбудуться в четвер, 14. травня, в Народнім Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. Повідомляємо членів, що прийшли чеки на дивіденду; хто ще не одержав, хай прийде на збори то одержить. — С. Герега, предс.; Т. Олексин, кас.; В. Іванців, секр.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ТАРЗАН, ч. 562. До корабля ворогів.

В хвилині, як Ґуйон мав потонути під воду, Зеля підплила до нього. Не звертаючи уваги на його протести вона взялась його рятувати.

Ґуйон був важкий. Проте залізні мязи Зелі, вправлені в нетрах у боротьбі з найтяжчими перешкодами, давали собі раду.

Вона плила бистро в напрямку другого корабля, на якім був невільником Тарзан. Пливучи вона тягнула за собою Ґуйона.

Що вона там задумувала робити — вона сама не знала. Бо на цім кораблі також були вороги Тарзана, якtеж і її.